

II

(Съобщения)

СЪОБЩЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

COVID-19

**Насоки за мерки за управление на границите с цел опазване на здравето и гарантиране на
наличността на стоки и основни услуги**

(2020/C 86 I/01)

Кризата с коронавируса подчерта предизвикателството, свързано със защитата на здравето на населението, при едновременно избягване на смущения в свободното движение на хора, в доставката на стоки и в предоставянето на основни услуги в цяла Европа. Прилагането на политиките на Съюза в областта на проверките на лица и стоки следва да се ръководи от принципа на солидарност между държавите членки.

За да се избегнат недостигът и влошаването на социалните и икономическите трудности, пред които вече са изправени всички европейски държави, поддържането на функционирането на единния пазар е от ключово значение. Поради това държавите членки не следва да предприемат мерки, които застрашават целостта на единния пазар на стоки, по-специално на веригите на доставки, или да прилагат нелоялни практики.

Държавата членка следва винаги да допуска собствените си граждани и пребиваващите в нея, както и да улеснява транзитното преминаване на други граждани на ЕС и пребиваващи в ЕС, които се завръщат в страната си.

Що се отнася до мерките, свързани с управлението на границите, координацията на равнище ЕС е от ключово значение.

Поради това в настоящите насоки се определят принципи за интегриран подход за ефективно управление на границите с цел опазване на здравето при едновременно запазване на целостта на единния пазар.

I. Превоз на стоки и услуги

1. Секторът на транспорта и мобилността е от съществено значение за гарантиране на икономическа приемственост. Належачи са колективни и координирани действия. Услугите за спешен медицински транспорт следва да са с приоритет в рамките на транспортната система (например чрез „зелени ленти“).
2. Мерките за контрол не следва да нарушават приемствеността в икономическата дейност и следва да запазват функционирането на веригите на доставки. Безпрепятственият транспорт на стоки е от решаващо значение за поддържането на наличността на стоки, по-специално на стоки от първа необходимост, като например хранителни доставки, включително добитък, жизненоважно медицинско и защитно оборудване и доставки. В по-общ план тези мерки следва да не водят до сериозни смущения във веригите на доставки, основните услуги от общ интерес, националните икономики и икономиката на ЕС като цяло.
3. Следва да се даде възможност за професионално пътуване, за гарантиране на превоза на стоки и услуги. В този контекст улесняването на безопасното движение на работници в транспорта, включително шофьори на камиони, машинисти, пилоти и екипажи, през вътрешните и външните граници, е ключов фактор за гарантиране на адекватно движение на стоки и основен персонал.

4. Когато държавите членки налагат ограничения върху превоза на стоки и пътници на основания, свързани с общественото здраве, това следва да се прави само ако тези ограничения са:
 - а. прозрачни, т.е. заложи в публични изявления/документи;
 - б. надлежно мотивирани, т.е. трябва да посочват ясно причините и връзката с Covid-19. Обосновките трябва да бъдат научно обосновани и подкрепени от препоръки на Световната здравна организация (СЗО) и Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC);
 - в. пропорционални, т.е. не надхвърлящи строго необходимото;
 - г. относими и специфични за съответния вид транспорт, т.е. ограниченията върху който и да е от различните видове транспорт трябва да бъдат приспособени към този вид транспорт; както и
 - д. недискриминационни.
5. Всички планирани ограничения, свързани с транспорта, следва да бъдат своевременно съобщавани на Комисията и на всички други държави членки и във всички случаи преди тяхното прилагане, без да се засягат специфичните разпоредби, които се прилагат за спешни мерки във въздухоплавателния сектор.

II. Доставка на стоки

6. Държавите членки следва да запазят свободното движение на всички стоки. По-специално те следва да гарантират веригата на доставки на основни продукти като лекарства, медицинско оборудване, основни и нетрайни хранителни продукти и животни. Следва да не се налагат ограничения върху движението на стоки на единния пазар, особено (но не само) на основни, свързани със здравето и бързоразвалящи се стоки, и по-специално храни, освен ако това е надлежно обосновано. Държавите членки следва да определят приоритетни ленти за товарен транспорт (например чрез „зелени ленти“) и да обмислят отмяната на съществуващи забрани за почивните дни.
7. На стоките, които се движат законно на единния пазар на ЕС, не следва да се налага допълнително сертифициране. Следва да се отбележи, че според Европейския орган за безопасност на храните няма доказателства, че храната е източник на Covid-19 или източник на предаването му ⁽¹⁾.
8. Транспортните работници, особено онези, които доставят стоки от първа необходимост (но не само те), следва да могат да се преминават през границите, когато това е необходимо, и тяхната безопасност не следва по никакъв начин да бъде изложена на риск.
9. Държавите членки следва да осигурят постоянно снабдяване с оглед посрещане на социалните нужди, избягване на паническото изкупуване и на риска от опасен прекомерен брой хора в магазините, което ще изисква активен ангажимент по цялата верига на доставки.
10. При необходимост следва да бъдат засилени специфичните транспортни възли (например пристанища, летища, логистични центрове).

III. Мерки, свързани със здравето

11. Необходимо е да се предприемат подходящи мерки за хората, за които е установено, че представляват риск за общественото здраве от Covid-19. Те следва да имат достъп до подходящи здравни грижи, като се има предвид приоритизирането на различните профили от случаи в националните системи за здравеопазване.

⁽¹⁾ <https://efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>.

12. Въз основа на най-добрите практики на здравните органи в държавите членки, на външните граници се препоръчват следните стъпки:
- Въвеждане на мерки за скрининг при влизане (първичен ⁽²⁾ и вторичен ⁽³⁾), които имат за цел да се извърши преценка на наличието на симптоми и/или на излагането на Covid-19 на пътници, пристигащи от засегнатите райони или държави; попълване на формуляр във връзка с общественото здраве за локализиране на пътниците на борда на въздухоплавателно средство, ферибот, влак или автобус, пристигащи пряко или непряко от засегнати райони или държави; попълване на морска здравна декларация за всички пристигащи кораби, в която се посочват всички посетени пристанища;
 - Предоставяне на информационни материали (брошури, банери, плакати, електронни слайдове и др.) за разпространение сред пътниците, пристигащи от или заминаващи за засегнатите райони;
 - Въвеждане на мерки за скрининг при излизане, които имат за цел да се извърши преценка на наличието на симптоми и/или на излагането на Covid-19 на пътници, отпътуващи от засегнатите държави; На пътници, за които е установено, че са изложени на Covid-19 или заразени с него, не следва да се позволява да пътуват;
 - Изолиране на случаите, в които има съмнения за заразяване, и прехвърляне на случаите на действително заразяване към здравно заведение. Съответните органи от двете страни на границата следва да се споразумеят относно подходящото третиране на случаите на хора, за които се счита, че представляват риск за общественото здраве, като например провеждане на допълнителни тестове, поставяне в изолация или карантина и предоставяне на здравни грижи — или в държавата на пристигане, или по споразумение в държавата на заминаване.
13. За да бъдат тези проверки ефективни, е необходимо да се съблюдават следните добри практики:
- установяване на стандартни оперативни процедури и осигуряване на достатъчен брой служители, които са преминали съответно обучение;
 - предоставяне на предпазни средства на здравните работници и на лицата, които не работят в областта на здравеопазването; както и
 - предоставяне на актуална информация на здравния персонал и другите съответни служители на входните пунктове, като например работещите в областта на охраната, полицията, митниците, държавния пристанищен контрол, пристанищните лоцмани и в областта на услугите по почистване.

Повечето от тези мерки трябва да се осъществяват от здравните органи или да бъдат под техен контрол. Граничните органи играят съществена подкрепяща роля, включително чрез предоставяне на информация на пътниците и чрез незабавно насочване на бъдещи безпокойство случаи към съответните здравни служби.

IV. Външни граници

14. Всички лица, както граждани на ЕС, така и граждани на държави извън ЕС, които преминават външните граници, за да влязат в Шенгенското пространство, подлежат на системни проверки на граничните контролно-пропускателни пунктове. Граничните проверки могат да включват здравни проверки, както е посочено в раздел III.
15. Държавите членки имат възможност да отказват влизане на пребиваващи в чужбина граждани на трети държави, когато те имат съответни симптоми или са били изложени в особена степен на риск от заразяване и се считат за заплаха за общественото здраве.
16. Могат да се прилагат алтернативни мерки за отказ за влизане, като поставяне в изолация или карантина, когато се прецени, че те са по-ефективни.
17. Всяко решение за отказ за влизане трябва да бъде пропорционално и недискриминационно. Дадена мярка се счита за пропорционална, при условие че е била взета след консултация със здравните органи и че е била счетена от тях за подходяща и необходима за постигане на целта за опазване на общественото здраве.

⁽²⁾ Първичният скрининг включва първоначална оценка от страна на персонала, който може да не е преминал непременно медицинско обучение. Дейностите включват визуално наблюдение на пътниците за признаци на инфекциозната болест, измерване на телесната температура на пътниците и попълване на въпросник от пътниците относно наличието на симптоми и/или излагането на инфекциозния агент.

⁽³⁾ Вторичният скрининг следва да се извършва от персонал, преминал медицинско обучение. Той включва задълбочено интервю, целенасочен медицински преглед и лабораторно изследване, както и второ измерване на температурата.

V. Вътрешни граници

18. Държавите членки могат да въведат временен граничен контрол на вътрешните граници, ако това е обосновано от съображения, свързани с обществения ред или вътрешната сигурност. В изключително критично положение дадена държава членка може да установи необходимостта от повторно въвеждане на граничен контрол като реакция на риска, породен от дадена заразна болест. Държавите членки трябва да уведомят за повторното въвеждане на граничен контрол в съответствие с Кодекса на шенгенските граници.
 19. Този контрол следва да се прилага по пропорционален начин, като надлежно се взема предвид здравето на засегнатите лица. На лицата, които са очевидно болни, не следва да се отказва влизане, а следва да се предприемат подходящи мерки, както е посочено в точка 11.
 20. Извършването на здравни проверки на всички лица, влизащи на територията на държавите членки, не изисква официалното въвеждане на граничен контрол на вътрешните граници.
 21. За гражданите на ЕС трябва да бъдат гарантирани защитните мерки, предвидени в Директивата за свободното движение. По-специално трябва да се гарантира недопускането на дискриминация между собствените граждани на държавите членки и пребиваващите на тяхна територия граждани на ЕС. Дадена държава членка не трябва да отказва влизане на граждани на ЕС или на граждани на трети държави, пребиваващи на нейна територия, и трябва да улеснява транзитното преминаване на други граждани на ЕС и на пребиваващи в него лица, които се завръщат у дома. Държавите членки обаче могат да предприемат подходящи мерки, като изискване лицата, влизащи на тяхна територия, да се подлагат на самоизолация, или подобни мерки след завръщането им от район, засегнат от Covid-19, при условие че налагат същите изисквания на собствените си граждани.
 22. Ако граничният контрол е въведен на вътрешните граници, той следва да бъде организиран по такъв начин, че да се предотврати появата на големи струпвания на хора (например опашки), при които има риск от увеличаване на разпространението на вируса.
 23. Държавите членки следва да разрешават и улесняват преминаването на погранични работници, и по-специално, но не само, на работещите в областта на здравеопазването и сектора на храните, както и на предоставящите други основни услуги (например полагане на грижи за деца, грижи за възрастни хора, служители от критично значение за предоставянето на комунални услуги), за да се гарантира непрекъсната професионална дейност.
 24. Държавите членки следва да се координират, за да извършват здравен скрининг само от едната страна на границата, с цел да се избегне припокриване на дейностите и наличието на периоди на изчакване.
 25. Държавите членки, и по-специално съседните държави членки, следва тясно да си сътрудничат и да се координират на равнището на ЕС, за да се гарантира ефективността и пропорционалността на предприетите мерки.
-